

ביאליק בבלגיה

לפי התכונה והצפיה בחוגי היהודים לקראת בואו של „המשורר“, היה צריך לחשוב, שיש כאן צבור גדול של קוראי עברית... באמת — תשעים אחוז מהם לא קראו את ביאליק ואת שירתנו החדשה בכלל לא ידעו. מניין, איפוא, כל הכבוד ואותות ההערצה האלה מצד כל החוגים? אין זה כי אם שגם ההמון הפשוט, למרות שאינו מכיר את שפתו הלאומית, מרגיש היכן מונה הדופק הלאומי שלנו.

חדשים ושבועות חכינו לקראת בואו, וכשהגיע נהרו אלפי אנשים לשמוע את דבריו. נאזמו היה „מעט חשבון“, שגלל לפני השומעים את ה„בלנס“ של האבדות והבזבז של רכושנו במאות השנים האחרונות, ומה שאפשר, היה לעשות לטובת תרבותנו, אלו ידענו לשמור על טובנו. בעיקר עמד על הזנחת הספר העברי, וכתוצאה מזה התגברות עם-הארצות, העושה שמות במחננו. את חצי זעמו של המשורר כלפי אלה מיהודי המזרח, שלמדו אל דרך ה„מערביום“ ונעשו ליהודים של שלשה או שנים „אחוז“, כלומר: המבקרים את בית הכנסת פעמים או שלש בשנה. וישנה דרגה של יהדות עוד פחותה מזו: שיהדותם עולה להם בטפות-דם אחדות ונגמרת בנתינת פגרים „נדבה“ לבית קברות יהודי....

חשבוננו של המשורר זעזע והחריד את הנימין שבלב כל יהודי; התתבטא חרדה זו גם בפעולות ומעשים? — מי יתן.

יצאי שבת נערך משתה-כבוד, שהשתתף בו גם „הפן-קלוב“ הפלמנדי. הפעם עמד ביאליק על ערך היוצירה העברית בא"י והתקשרותה באדמת האבות. בקורת חריפה מתח על הציונים הצועקים: עברית! עברית! ונתפסים לשמד לאומי, החל בתנוך בניהם וגומר בהעדר כל התענינות באשר נעשה במקצוע התרבות העברית. חבר הפן קלוב הפלמנדי, הסופר והמבקר דה-בום, ברך את ביאליק והשווה את מצב הספרות העברית לזו של הפלמנדים. „גם בספרותנו יש לנו להלחם כנגד השמד הרוחני וכנגד המשכילים המת-בוישים בשפתם“.... דברי ההערצה של אותו סופר פלמנדי לביאליק לא היו

רק נושום נימוס כ"א גם מתוך הכרת כשרוננו של גדול משורתנו, הנודע להם מתוך תרגומים מעטים בהולנדית ויותר מזה בתרגומים פרנצויזים. ביום א' בערב נאם ביאליק לפני הצעירים, והפעם נאם עברית. כאן, בעמדו לפני הדור הצעיר מיטב בניה של תקוות האומה, דרש מהם ק ר ב נ ו ת למען תחיית האומה.

רגעי עונג היו כבקורו של ביאליק בבית הספר העברי היחידי בכלגיה — „תחמוני“ בכניסתו נתקל על ידי מקהלת התלמידים שישרו „תחזקנה“. חמש מאות זוג עינים של ילדים עבריים, המתחנכים בשפתו הביטו אליו. ובבת צחוק הקשוב להטעמת שריו — ונהנה. הרב עמואל בוך את ב. בנאום עבריו. „בכוד גדול הוא לתחמוני — אמר — לקבל את ביאליק המשורר והתלמיד חכם. אם גם ילדנו אינם לומדים עברית בעברית במבטא הספרדי, אולם גם עברית בעברית במבטא האשכנזי — אין היא פחותה במעלה. העיקר הוא, שבינינו ובינו את ביאליק וזכירו את גדלו“.

האחרון נעם המשורה. וכדרכו שלב את דבריו במאמרי חז"ל מתאומים ואמין את רוח התלמידים והמורים בעבודתם הקשה. כתום הפגישה בקר ב. בלזית הועד במחלקות אחדות והקשוב לשעורים. בשיחה משותפת שהיתה לו לב. עם הועד, הביע את שביעות רצונו במלים אלו: „לא פללתי למצוא כאן, בקצה המערב, מוסד כזה, שהוא לתפארת לנו ונותן כבוד לשפתנו העברית. העמידו תלמידים הרבה ו“ ולכסוף דרש מהועד שיאמין את כוחו ויקיט בים"פ עבריו גם לנערות, כי בלעדי זה התנוך העבריו לא יהיה שלם. רק השפה שהילד רוכש מאת אמו, נעשות לו קנינו, ויש בה כלי לעזור בער הטמועה.

* * *

להרצאתו של ביאליק בברסל באקהל עצום. במשחה הכבוד שנערך באותו ערב לכבודו נאמו הרב הראשי לבלגיה וחבריו הפן קלוב הצרפתי. מ. מוסלר.